

Aan de gemeenteraad

datum	14 oktober 2025
behandeld door	A.D. de Boer
ons kenmerk	2025- 0064395
onderwerp	Uitkomsten en vervolg analyse jongeren en schulden

Geachte heer, mevrouw,

Op 17 april jongstleden heeft uw raad de motie van PvdA, ChristenUnie, OP en GroenLinks 'Jongeren (18-26 jaar) sneller uit de schulden' (motie M8.01) aangenomen. De motie roept op tot een ambtelijke analyse naar de inzet van producten of diensten om jongeren sneller uit de schulden te krijgen. De motie vroeg ook of het college kan aangeven of de uitkomsten van de analyse in het nieuwe uitvoeringsplan armoede worden betrokken.

Met deze raadsinformatiebrief en de bijlagen wil het college voldoen aan de oproep van de motie en hiermee de motie afdoen.

Werkwijze analyse

In de afgelopen periode heeft de Sociale Dienst Drechtsteden op ons verzoek een korte analyse uitgevoerd naar de situatie in Papendrecht en lopende initiatieven in het land. Wij hebben de Sociale Dienst gevraagd de analyse uit te voeren omdat het curatieve deel van de schuldhulpverlening (incl. het beleid) bij de Sociale Dienst ligt en omdat zij de context van Papendrecht en de andere gemeenten in de Drechtstedenregio goed kennen. Door hun totaaloverzicht konden zij de Papendrechtse situatie goed met die van de andere gemeenten vergelijken. Uit de analyse is een aanbeveling naar voren gekomen dat aansluit bij het instrumentarium dat op dit moment al in Papendrecht wordt ingezet. In de bijlage vind u de uitkomsten van de uitgevoerde analyse.

Uit de cijfers is gebleken dat het aantal jongeren dat in de schuldhulpverlening zit in de afgelopen tijd sterk is toegenomen. In 2022 waren dat nog 8 jongeren, in 2023 13 en in 2024 waren dat 19 jongeren.

De analyse van de SDD maakt dat ze de aanbeveling doen om geen gebruik te maken van de optie van het opkopen van schulden. Wel geeft de SDD in haar analyse aanbevelingen voor andere interventies om jongeren goed te bereiken. Het college ziet de meeste meerwaarde in het anders inrichten en omgaan met voorlichting en informatie aan jongeren. Eerder zijn er op dit vlak ook pogingen ondernomen zoals campagnes voor Geldfit, het gebruik van Kwikstart en de Geldkrant, maar het college is van mening dat dit tot nog toe onvoldoende blijvende impact heeft gehad en/of niet voldoende in staat was jongeren te bereiken. Een vernieuwend, structureel vervolg is nodig. Ook via deze brief willen we de Sociale Dienst bedanken voor hun inzet in de afgelopen tijd.

Opkopen van schulden

Uit de analyse is gebleken dat de voorgestelde maatregel van het opkopen van schulden bij jongeren voor Papendrecht onvoldoende aansluit. Dit komt door de recente invoering van het zogenoemde nulaanbod, een toevoeging waardoor het opkopen van schulden weinig toegevoegde waarde meer heeft. Dat betekent namelijk dat een inwoner geen aflossing hoeft te betalen als een inwoner met schulden geen afloscapaciteit heeft. Dit komt bovenop de dienstverlening die al werd aangeboden. Daarnaast heeft de Sociale Dienst in het verleden een pilot uitgevoerd naar het opkopen van schulden. Dit heeft geleid tot het verbeteren van de dienstverlening zodat deze aansluit bij de behoefte van jongeren.

Het college is van mening dat daarmee de aflossing van de schulden voor jongeren voldoende gedekt is.

Conclusie

Het college onderschrijft de aanbeveling van de analyse om informatie beter en overzichtelijker te bundelen. Op dit moment is informatie wel beschikbaar, maar is versnipperd over verschillende websites van zowel de gemeente, Sociale Dienst Drechtsteden als bij partners te vinden. Het college wil deze informatie op een andere manier beter aan laten sluiten bij de (hulp)vragen van jongeren en inwoners in het algemeen. De aanbeveling van de ambtelijke analyse moet nog wel getoetst worden bij onze Papendrechtse jongeren. De analyse is uitgevoerd door een vergelijking te maken met andere gemeenten, maar dat garandeert niet dat deze ook bij de behoefte van de jongeren aansluit. Daarom wil het college dit in het uitvoeringsplan armoede verder uitwerken naar een concreet voorstel. Hier zal het college dan een besluit over nemen.

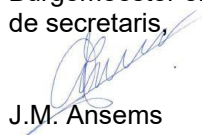
Financiële gevolgen

De financiële gevolgen van deze interventies zijn op dit moment nog te onzeker om deze in de begroting van 2026 op te nemen. Daarom zal het college deze meenemen in de reguliere P&C-cyclus wanneer de bedragen wel concreet zijn.

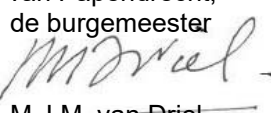
We vertrouwen u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,

Burgemeester en wethouders van Papendrecht,
de secretaris,

J.M. Ansems

de burgemeester

M.J.M. van Driel

Bijlage 1:
Ambtelijke analyse Jongeren en schulden Papendrecht

Conceptanalyse ‘Jongeren sneller uit de schulden Papendrecht’

Datum 4 juli 2025
Opsteller Bregje den Ouden

Aanleiding

Op 17 april 2025 heeft de gemeenteraad van Papendrecht de motie “Jongeren (18-26 jaar) sneller uit de schulden” aangenomen, waarin het college is verzocht om te verkennen welke producten of diensten ingezet kunnen worden om jongeren in Papendrecht tussen 18-26 jaar sneller uit de schulden te krijgen en daarbij het opkopen van schulden onder bepaalde voorwaarden mee te nemen. Deze analyse is naar aanleiding van deze motie opgesteld.

Landelijke ontwikkelingen

Steeds meer jongeren maken gebruik van de mogelijkheid om achteraf te betalen bij online aankopen. Uit onderzoek van Ipsos I&O (mei 2025) blijkt dat één op de drie jongeren tussen de 16 en 21 jaar hier gebruik van maakt. Ze vinden het vooral handig als ze iets willen retourneren of als ze even krap bij kas zitten. Tegelijkertijd zijn aanbieders van deze diensten, zoals Klarna en Riverty, steeds vaker terug te vinden als schuldeiser bij jongeren met betalingsproblemen.¹

Voor jongeren met schulden die geen financiële ruimte hebben om af te lossen, bestaat er sinds juli 2024 de mogelijkheid van een schuldregeling zonder afloscapaciteit² (voorheen het nulaanbod). Dit houdt in dat er geen maandelijkse aflossing wordt gevraagd, maar dat er wel gekeken wordt naar eventueel spaargeld of vermogen. Voorwaarde is dat er genoeg begeleiding wordt geboden en dat schuldeisers duidelijk worden geïnformeerd.

Uit onderzoek van de NVVK en de Hogeschool Utrecht (mei 2025) blijkt dat 10% van de deelnemers binnen één jaar na afronding van de regeling opnieuw betalingsproblemen heeft. Jongeren hebben daarbij een verhoogd risico op terugval.³

Per juli 2023 is de looptijd van schuldregelingen voor mensen met problematische schulden wettelijk gehalveerd van 36 naar 18 maanden.⁴ Deze wijziging is bedoeld om mensen sneller perspectief te bieden op een schuldenvrije toekomst en om de effectiviteit van schuldhulpverlening te vergroten.

De rijksoverheid erkent steeds meer het belang van preventie bij het aanpakken van schuldenproblematiek. In de kamerbrief van 22 april over armoede-intensiteit⁵ wordt benadrukt dat investeren in vroegsignalering en preventieve maatregelen effectiever is dan het bestrijden van reeds opgebouwde schulden. Door tijdig te bereiken en financiële problemen in een vroeg stadium te signaleren, kunnen grotere problemen worden voorkomen. Dit sluit aan bij de bredere trend binnen het sociaal beleid om schuldenproblematiek proactief aan te pakken in plaats van reactief.

Vanuit die beleidsinzet op preventie wordt sinds 2024 de campagne ‘Betaal Later Kater’ gevoerd door het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid in samenwerking met Wijzer in Geldzaken.⁶ De campagne richt zich op jongeren tussen de 15 en 21 jaar en waarschuwt op een toegankelijke manier voor de risico's van achteraf betalen via diensten zoals Klarna en Riverty.

Situatieschets Papendrecht

¹ [Jongeren over achteraf betalen](#) - Ipsos I&O, mei 2025

² [De schuldregeling zonder afloscapaciteit, met of zonder uitdeling](#) – NVVK, juli 2024

³ [Terugval na schuldregeling](#) - NVVK en Hogeschool Utrecht, juni 2025

⁴ [Ingangsdatum verkorting aflosperiode minnelijke schuldregelingen](#) – Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, april 2023

⁵ [Armoede-intensiteit, niet-gebruik en energiearmoede](#) – Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, april 2025

⁶ [Campagnetoolkits Betaal Later Kater](#) – Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, 2024

In Papendrecht is de afgelopen jaren een toename zichtbaar in het aantal jongeren dat gebruikmaakt van schuldhulpverlening. Jongeren tussen de 18 en 26 jaar maken steeds vaker gebruik van ondersteuning bij financiële problemen. Er zijn verschillende vormen van ondersteuning beschikbaar voor jongeren.

Jongeren vanaf 18 jaar kunnen terecht bij de Sociale Dienst Drechtsteden (SDD) die schuldhulpverlening biedt in combinatie met ondersteuning op andere leefgebieden. De SDD heeft ook een website, samenbeginthier.nl, waar informatie te vinden is over de hulp die zij biedt bij financiële problemen. Daarnaast zijn er in Papendrecht zijn meerdere organisaties actief die laagdrempelige hulp bieden bij geldzaken voor jongeren. Suppord, Sterk Papendrecht, SchuldHulpMaatje, MoneyMaatje en Get a Grip van Humanitas ondersteunen jongeren bij het ordenen van hun financiën, het aanvragen van regelingen en het voorkomen of oplossen van schulden.

Ook verwijst de gemeente jongeren naar landelijke platforms als Geldfit en Kwikstart. Deze initiatieven bieden informatie en tools die jongeren kunnen helpen om zelfstandig grip te krijgen op hun financiële situatie.

Hoewel Papendrecht een breed aanbod aan ondersteuning kent, is dit verspreid over meerdere organisaties en platforms. Hierdoor is het voor jongeren niet altijd eenvoudig om te vinden waar zij passende hulp kunnen ontvangen.

Interventies in andere gemeenten

Omdat dit een korte analyse is en daarmee een kort verslag van de analyse, hebben we hieronder een aantal interventies die noemenswaardig zijn beschreven. Er zijn er echter meer onderzocht en deze sloten niet aan bij de situatie in Papendrecht of konden onder een van de andere interventies worden geschaard.

Verschillende gemeenten bieden trajecten aan voor jongeren met problematische schulden, waarbij schulden worden overgenomen of tijdelijk gepauzeerd in ruil voor een maatschappelijke tegenprestatie of het behalen van persoonlijke doelen. Voorbeelden hiervan zijn het Jongerenperspectieffonds, het JES-traject in Rotterdam en de regeling Jongeren Schuldenvrije Start in Amsterdam.

Deze trajecten combineren financiële hulp met begeleiding op andere leefgebieden en kunnen jongeren helpen om weer perspectief te krijgen. Tegelijkertijd zijn het intensieve en kostbare trajecten die pas worden ingezet wanneer schulden al problematisch zijn. Preventie en vroegsignalering maken geen expliciet onderdeel uit van deze aanpakken. Het is belangrijk om jongeren met schulden te begeleiden naar een schuldenvrije toekomst. De ondersteuning die in Papendrecht wordt geboden kent vergelijkbare elementen. De grootste uitdaging ligt dan ook niet in het aanbod zelf, maar het bereiken van jongeren die hulp nodig hebben, voordat problemen zich opstapelen.

Daarmee rees in de analysefase de vraag hoe we jongeren nog beter kunnen bereiken. Kijkend naar andere gemeenten hebben we immers veel interventies die zijn onderzocht al in onze gemeente of ondervangen.

Een voorbeeld van een alternatieve communicatieaanpak is het initiatief SchuldZero uit Den Haag. In plaats van nieuwe regelingen op te zetten, bundelt SchuldZero bestaande hulp via een samenwerkingstraject op en maakt deze centraal op één plek: een website die is afgestemd op de leefwereld van jongeren. De communicatie is ontwikkeld in co-creatie met jongeren, waardoor de informatie beter aansluit op hun behoeften.

Schulden opkopen onder voorwaarden

In de motie wordt gevraagd om het opkopen van schulden onder voorwaarden mee te nemen in de verkenning. Hoewel dit instrument in enkele gemeenten wordt toegepast, blijkt uit eerdere verkenningen binnen de Drechtsteden en uit ervaringen in andere gemeenten zoals Arnhem, zetten

wij vraagtekens bij de effectiviteit van deze maatregel. Het vraagt een aanzienlijke investering in tijd en geld om dit op te zetten en vereist intensieve begeleiding en coaching. Daarnaast pakt het opkopen van schulden niet de onderliggende oorzaak aan en is het risico op terugval groot.

Uit de ervaringen met de pilot uit 2018 rond stress-sensitieve dienstverlening in de Drechtsteden blijkt dat jongeren behoefte hebben aan bredere ondersteuning dan enkel hulp bij het aflossen van schulden. In de pilot werd met schuldeisers onderhandeld om schulden terug te brengen tot een afkoopbedrag. Inmiddels zijn er meer mogelijkheden beschikbaar, zoals het eerder genoemde nulaanbod en een halvering van de looptijd bij schuldregelingen, wat leidt tot lagere aflossingen. Met het nulaanbod komt er direct rust en wordt de geldstress weggenomen.

Veel jongeren gaven aan dat zij vanuit hun jeugd niet hebben geleerd om met geld om te gaan. Ook het volwassen worden en de overgang naar meer zelfstandigheid, in combinatie met wisselingen tussen verschillende vormen van hulpverlening, zorgden voor extra moeilijkheden. Hierdoor ontstond behoefte aan andere vormen van ondersteuning, zoals het wegnemen van belemmeringen voor het volgen van onderwijs.

De aanbevelingen uit de pilot zijn inmiddels verankerd in de reguliere schuldhulpverlening in de regio. Deze dienstverlening is stress-sensitief ingericht en gebaseerd op maatwerk, waarbij de persoonlijke situatie van jongeren centraal staat.

Op basis van deze ervaringen is er weinig meerwaarde om in Papendrecht apart beleid te ontwikkelen voor het opkopen van schulden, maar dient de oplossing te worden gevonden in preventie en vroegsignalering. Wel worden de ontwikkelingen in andere gemeenten gevolgd.

Voorgestelde richting: geldwijzer voor jongeren

Hoewel het aanbod aan ondersteuning in Papendrecht breed is, lijkt het voor jongeren niet altijd eenvoudig om passende hulp te vinden. De informatie is verspreid over verschillende organisaties en platforms. Tegelijkertijd nemen risico's zoals achteraf betalen en het niet benutten van toeslagen onder jongeren toe. Ook op landelijk niveau verschuift de focus steeds meer naar preventie, in plaats van het pas ingrijpen bij problematische schulden. Dit vraagt om een meer samenhangendere en beter zichtbare aanpak voordat schulden ontstaan en opstapelen.

Een mogelijke stap is het ontwikkelen van een digitale geldwijzer voor jongeren, waarin bestaande hulp overzichtelijk wordt gebundeld. Het initiatief SchuldZero uit Den Haag laat zien dat dit op een laagdrempelige manier kan, zonder nieuwe initiatieven op te tuigen, maar door bestaande hulp te verbinden in een samenwerkingstraject. Jongeren worden actief betrokken bij communicatie en ondersteuning wordt beter vindbaar gemaakt. Bovendien biedt dit de mogelijkheid om in te spelen op actuele thema's als achteraf betalen. Voor Papendrecht ligt hier een kans om de bestaande samenwerking binnen het Actieplan armoede en schulden (tot en met 2025) en het Uitvoeringsplan armoede (2026-2031) uit te bouwen en jongeren eerder in beeld te krijgen.

Om kosten te beperken is het de moeite waard om te onderzoeken of het platform Geldfit zo ingericht kan worden dat het ook als digitale geldwijzer voor jongeren kan dienen. Geldfit biedt al veel relevante online tools zoals de geldfit-test (voor inzicht in de financiële situatie) en de potjes-check (voor het vinden van regelingen en toeslagen). Het platform wordt in Papendrecht al ingezet als onderdeel van het bestaande aanbod. Door hierop aan te sluiten kan op een efficiënte manier worden gewerkt aan betere zichtbaarheid en toegankelijkheid van ondersteuning voor jongeren.

Een laatste optie is om een overzichtelijke pagina op de gemeentewebsite toe te voegen. De verwachting is dat deze optie de minste kosten met zich meebrengt. Daarnaast hoeft er geen aparte campagne opgezet te worden om de website in Papendrecht onder de aandacht te krijgen. De verwachting is echter ook dat de gemeentelijke pagina niet de vormvrijheid biedt die een overzichtspagina voor jongeren nodig heeft.

Met een digitale geldwijzer kunnen jongeren sneller de juiste hulp vinden, op een manier die past bij hun beleveniswereld. Door het perspectief van jongeren als uitgangspunt te nemen, zorgt dit ervoor dat financiële hulp niet alleen beschikbaar is, maar ook toegankelijk voelt.

Voorheen is de communicatie op meerdere vlakken verbeterd, ook voor jongeren. Echter zien we dat het nodig blijft om dit te doen. De wereld van de jongeren verandert aan de ene kant heel snel en aan de andere kant zien we nog steeds dat jongeren in de schulden komen. Op basis van onze analyse verwachten we dat we daarmee een effectieve aanvulling doen op het bestaande aanbod in Papendrecht.